

24.1.2025

Tietosuojavaltuutetun toimiston tarkastussuunnitelma 2025 ja monivuotinen tarkastussuunnitelma vuosille 2026–2027

Tietosuojavaltuutetun tehtävänä on yleisen tietosuoja-asetuksen ((EU) 2016/679), tietosuojalain (1050/2018) ja henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018, rikosasioiden tietosuojalaki) noudattamisen valvonta. Valvontatehtävää toteutetaan osin tarkastustoiminnalla, johon voi liittyä rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän tiloissa paikan päällä tehtäviä tarkastuksia, kirjallisia tarkastuksia tai esimerkiksi tiettyä toimialaa koskevia selvitysluonteisia tarkastuksia.

Tietosuojavaltuutetun toimiston tarkastustoimintaa ohjaavat henkilötietojen käsittelyyn liittyvien tunnistettujen riskien lisäksi myös erityislainsäädännöstä ja EU-oikeudesta tulevat valvonta- ja tarkastusvelvoitteet. Suunnitelmaa valmisteltaessa on otettu huomioon myös rekisteröityjen tarkastusoikeuteen kohdistuvat rajoitukset, rekisteröityjen mahdollisuudet valvoa itse henkilötietojen käsittelyä sekä muussa toiminnassa havaittu tarve suorittaa kohdistettua valvontaa tiettyyn rekisterinpitäjään tai esimerkiksi toimialaan.

Tämä suunnitelma kattaa tietosuojavaltuutetun toimistossa vuodelle 2025 suunnitellut henkilötietojen käsittelyyn liittyvät tarkastukset sekä sellaiset tietosuojavaltuutetun toimiston määräajoin suoritettavat tarkastukset, jotka perustuvat laissa säädettyihin tietosuojavaltuutetun toimiston tarkastusvelvollisuuksiin. Lisäksi suunnitelma kattaa tietosuojavaltuutetun toimiston toiminnan painopistealueisiin liittyvät tarkastukset. Vuosien 2026 ja 2027 osalta suunnitelmaa tarkennetaan vuosittain. Myös ad hoc -tarkastuksia voidaan suorittaa erikseen nouseviin kiireellisiin tarpeisiin vastaamiseksi tai yksittäisten kanteluasioiden käsittelemiseksi.

Mahdollisten uusien esiin tulevien seikkojen niin vaatiessa tietosuojavaltuutetun toimistossa voidaan päivittää tämä suunnitelma tarpeellisilta osin tarkoituksenmukaisemmaksi.

Keskeisiä sovellettavia säännöksiä

Yleisen tietosuoja-asetuksen 57 artiklan 1 h alakohdan mukaan valvontaviranomaisen on alueellaan suoritettava tutkimuksia tämän asetuksen soveltamisesta, myös toiselta valvontaviranomaiselta tai muulta viranomaiselta saatujen tietojen perusteella.

Yleisen tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 1 b alakohdan mukaan tietosuojavaltuutettu voi toteuttaa tutkimuksia tietosuojaa koskevien tarkastusten muodossa. Yleisen tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella valvontaviranomaisella on muun muassa seuraavat tutkintavaltuudet:

- määrätä rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä ja tarvittaessa rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän edustaja antamaan kaikki tehtäviensä suorittamiseksi tarvittavat tiedot (1. a kohta);
- saada rekisterinpitäjältä ja henkilötietojen käsittelijältä pääsy kaikkiin henkilötietoihin ja kaikkiin tietoihin, jotka ovat tarpeen sen tehtävien suorittamista varten (1. e kohta); ja
- saada pääsy kaikkiin rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän tiloihin, tietojenkäsittelylaitteet ja -keinot mukaan lukien, unionin tai jäsenvaltion prosessioikeuden mukaisesti (1. f kohta).

Tietosuojalain 18 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutetulla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta tehtäviensä hoidon kannalta tarpeelliset tiedot tietosuoja-asetuksen 58 artiklan 1 kohdassa säädettyjen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksien lisäksi.

Rikosasioiden tietosuojalain 48 §:n 1 momentin mukaan tietosuojavaltuutettu voi tehdä tarkastuksen rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän tiloissa, jos tarkastus on tarpeen tämän lain noudattamisen valvomiseksi.

Tietosuojalain 20 §:n ja rikosasioiden tietosuojalain 49 §:n mukaan tietosuojavaltuutetulla on oikeus tehtäviensä suorittamiseksi saada pyynnöstä poliisilta virka-apua. Tietosuojalain 19 §:n 2 momentin ja rikosasioiden tietosuojalain 50 §:n 1 ja 2 momentin mukaan tietosuojavaltuutettu voi kuulla ulkopuolisia asiantuntijoita sekä pyytää näiltä lausuntoja. Tietosuojavaltuutettu voi tietosuojalain 20 §:ssä ja rikosasioiden tietosuojalain 48 §:ssä tarkoitettujen tarkastuksen yhteydessä käyttää apunaan ulkopuolista asiantuntijaa. Tietosuojavaltuutettu voi nimetä asiantuntijaksi suostumuksensa tehtävään antaneen henkilön, jolla on tietosuojavaltuutetun tehtävän hoitamisen kannalta merkityksellistä asiantuntemusta. Tietosuojalain 20 §:n mukaan asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tällaisia tehtäviä.

Tarkastusten suorittamisessa noudatetaan, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään. Hallintolain 39 §:n mukaan viranomaisen on ilmoitettava toimivaltaansa kuuluvan tarkastuksen aloittamisajankohdasta asianosaiselle, jota asia välittömästi koskee, jollei ilmoittaminen vaaranna tarkastuksen tarkoituksen toteutumista. Edellä tarkoitettulla asianosaisella on oikeus olla läsnä tarkastuksessa sekä esittää mielipiteensä ja kysymyksiä tarkastukseen liittyvistä seikoista. Tarkastuksen kuluessa asianosaiselle on, mikäli mahdollista, kerrottava tarkastuksen tavoitteista, sen suorittamisesta ja jatkotoimenpiteistä. Tarkastus on suoritettava aiheuttamatta tarkastuksen kohteelle tai sen haltijalle kohtuutonta haittaa. Tarkastajan on viipymättä laadittava tarkastuksesta kirjallinen tarkastuskertomus, josta tulee käydä ilmi tarkastuksen kulku ja tarkastajan tekemät keskeiset havainnot. Tarkastuskertomus on annettava tiedoksi tarkastuksessa läsnäoloon oikeutetulle asianosaiselle.

Tarkastuksilla pyritään yksityiskohtaiseen ja totuudenmukaiseen asioiden selvittämiseen ja sen yhteydessä pyritään saamaan esiin sellaisia tosiseikkoja, joiden selvittämiseen hallintoasian tavanomaisessa kirjallisessa menettelyssä ei aina ole mahdollisuuksia (Hallituksen esitys eduskunnalle hallintolaiksi ja laiksi hallintokäyttölain muuttamisesta, HE 72/2002, 39 §:n perustelut).

Tarkastusten toteuttaminen

Tietosuojavaltuutetun toimisto antaa tarkastusilmoituksen etukäteen rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle. Tarkastusilmoituksessa rajataan tarkastuksen kohde, kuvataan toteuttamistapa ja pyydetään tarvittavat tiedot ja selvitykset etukäteen. Myös ilman ennakoilmoitusta tehtävät tarkastukset ovat erikseen niin päätettäessä mahdollisia.

Tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus, joka toimitetaan tarkastuksenkohteelle eli rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle.

Tarkastusten ajankohdat ja tarkastettavat kohteet vuonna 2025

2025	Tarkastuksen kohde	Kohdistus	Vastuutaho
Tammikuu	Tammikuu–maaliskuu: Vuoden 2024 tarkastusten loppuunsaattaminen ja raportoinnin viimeistely		
Helmikuu	Maahanmuuttovirasto	Maahanmuuttohallinnon henkilötietojen käsittely; käyttäjähallinta ja käytönvalvonta	JUKI
	Viisumitietoihin ja VIS-järjestelmän käyttöön kohdistuva tarkastus suurlähetystöissä	Ankara ja Bangkok	JUKI
Maaliskuu	Koordinoitu toimenpide: oikeus tulla unohdetuksi	Kohteet tarkentuvat ennen tarkastuksen käynnistymistä	YKI ja JUKI
	Pysäköinninvalvonta	Henkilötietojen säilyttäminen	YKI
Huhtikuu			
Toukokuu			
Kesäkuu			
Heinäkuu			
Elokuu	Positiivinen luottorekisteri		YKI
	Terveystieteiden tutkimuskeskus	Tarkastuksen kohde ja näkökulma rajataan tarkemmin ennen tarkastuksen käynnistymistä	JUKI
Syyskuu	Puolustusvoimat	Yhteistarkastus TSV/TVV: Henkilö- tietojen käsittely tiedustelutarkoituksissa	JUKI
Lokakuu	Rajavartiolaitos	Tarkennetaan ennen tarkastuksen käynnistämistä	JUKI
	Pelastuslaitokset	Henkilötietojen käsittelyä koskeva ohjeistus	JUKI
Marraskuu	SIS-järjestelmän tarkastus; vuosittainen kuulutusluokkiin kohdistuva tarkastus kohteena kuulutukset EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisista, joista Schengen-maat ovat tehneet palauttamispäätöksen		JUKI
	Eurodac-asetuksen 32 artiklan mukainen tarkastus		JUKI
	Biopankkitoiminta	Tarkennetaan ennen tarkastuksen käynnistämistä	YKI
Joulukuu			

Tarkastettavat kohteet vuosina 2026–2027

Laissa säädetyt määräajoin suoritettavat tarkastukset ja muut SIS-, VIS- ja EUODAC-järjestelmiä koskevat tarkastukset sekä tietosuojavaltuutetun toimiston painopistealueiden mukaiset tarkastukset vuosina 2026–2027.

Vuosi	Tarkastuksen kohde	Kohdistus	Vastuutaho
2026 2027	SIS-järjestelmän yhteen kuulutusluokkaan kohdistuva tarkastus	Tarkastettava kuulutusluokka päätetään vuosittaisessa tarkastussuunnitelmassa	JUKI
2026 2027	SIS-järjestelmän toimivaltaisiin viranomaisiin (käyttäjiin) kohdistuva tarkastus, erityisesti lokitietojen osalta	Tarkastettava toimivaltainen viranomainen päätetään vuosittaisessa tarkastussuunnitelmassa	JUKI
2026 2027	VIS-järjestelmän toimivaltaisiin viranomaisiin (käyttäjiin) kohdistuva tarkastus, erityisesti lokitietojen osalta	Tarkastettava toimivaltainen viranomainen päätetään vuosittaisessa tarkastussuunnitelmassa	JUKI
Aloitetaan 2026	SIS-asetuksen 44 artiklan 2 kohdan mukainen Schengenin tietojärjestelmää koskeva tarkastus	VIS-asetuksen 41 artiklan 2 kohdan mukaan kansallisen valvontaviranomaisen on varmistettava, että kansallisessa järjestelmässä tapahtunut tietojenkäsittely tarkastetaan vähintään joka neljäs vuosi asiainkuuluvien kansainvälisten tarkastuskäytäntöjen mukaisesti	JUKI
Aloitetaan 2026	VIS-asetuksen 41 artiklan 2 kohdan mukainen viisumitietojärjestelmää koskeva tarkastus	SIS-asetuksen 44 artiklan 2 kohdan mukaan kansallisen valvontaviranomaisen on varmistettava, että kansallisessa järjestelmässä tapahtunut tietojenkäsittely tarkastetaan vähintään joka neljäs vuosi asiainkuuluvien kansainvälisten tarkastuskäytäntöjen mukaisesti.	JUKI
2026 2027	Eurodac-asetuksen 32 artiklan mukainen tarkastus		JUKI
2026	Tilitietojärjestelmä	Tulli	JUKI
2026	Henkilötietojen luovutuskäytännöt terveydenhuollossa ja sosiaalihuollossa	Tarkastettavat kohteet ja rajaukset päätetään vuosittaisessa tarkastussuunnitelmassa	JUKI

Allekirjoitus

Heljä-Tuulia Pihamaa
Apulaistietosuojavaltuutettu
Tietosuojavaltuutetun sijaisena

Annina Hautala
Apulaistietosuojavaltuutettu

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi tarkistaa tarvittaessa tietosuojavaltuutetun toimiston kirjaamosta.

Yhteystiedot

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Sähköposti: tietosuoja@om.fi
Postiosoite: PL 800, 00531 Helsinki
Puhelinvaihte: 029 566 6700
Verkkosivut: tietosuoja.fi

